

- М. : Республіка, 1992. — 684 с.
6. Орлова О.М. Управління інвестиційною діяльністю в регіоні: соціально-економічні аспекти та перспективи [Текст] : монографія/ О.М. Орлова. Львів : [б.в.], 2012. — 196 с.
 7. Про інвестиційну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України № 1560-ХІІ від 18.09.1991 р. - Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1560-12/page>.
 8. Реверчук С. К. Інвестологія: наука про інвестування [Текст] : навч. посіб. / С. К. Реверчук, Н. Й. Реверчук, І. Г. Скоморович. — К. : Атака, 2001. — 264 с.
 9. Татаренко Н.О. Теорії інвестицій [Текст]: навч. посіб. / Н.О. Татаренко, А.М. Поручник. — К.:КНЕУ, 2000. — 160 с.
 10. Федоренко В.Г. Інвестознавство: [Підручник] / В.Г Федоренко, А.Ф. Гойко. — К.:МАУП, 2000. — 408 с.
 11. Харчишина О. В. Аналіз джерел фінансування інвестиційних проєктів в Україні / О. В. Харчишина, А. О. Трофимчук, В. В. Ткаченко // Вісник Житомирського державного університету, Випуск 6 (72). Економічні науки. -2013. - С. 304-313.
 12. Черваньов Д. М. Менеджмент інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств України [Текст] / Д. М. Черваньов, Л. І. Нейкова. — К. : Знання, 1999. — 514 с.

УДК 634.8:631.1

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВИНОГРАДАРСТВА І ВИНОРОБСТВА ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ УКРАЇНИ

Белоус І. В. - к.е.н., Національний науковий центр
«Інститут виноградарства і виноробства ім. В. Є. Таїрова»

Стаття присвячена розробці механізму стабілізації і подальшого розвитку виноградарсько - виноробної галузі Херсонської області на основі використання сучасних інноваційних прийомів з метою насичення внутрішнього продовольчого ринку конкурентоспроможною продукцією та підвищення її експортного потенціалу. Згідно проєкту Програми розвитку галузі виноградарства Херсонської області може бути забезпечено шляхом інноваційного оновлення. У статті зазначені основні параметри розвитку виноградарства в підприємствах Херсонської області до 2025 року та прогностичні розрахунки економічної діяльності виноградарства Херсонщини.

Ключові слова: виноградарство, виноробство, розвиток, продуктивність, ефективність, інновація, ринок.

Белоус И. В. Перспективы развития виноградарства и виноделия Херсонской области Украины

Статья посвящена разработке механизма стабилизации и дальнейшего развития виноградарско - винodelьческой отрасли Херсонской области на основе использования современных инновационных приемов с целью насыщения внутреннего продовольственного рынка конкурентоспособной продукцией и повышение ее экспортного потенциала. Согласно проєкту Программы развития отрасли виноградарства Херсонской области может быть обеспечено путем инновационного обновления. В статье определены основные параметры развития виноградарства в предприятиях Херсонской области до 2025 года и прогностические расчёты экономической деятельности виноградарства Херсонщины.

Ключевые слова: виноградарство, виноделие, развитие, производительность, эффективность, инновации, рынок.

Belous I.V. Prospects for viticulture and winemaking development in Kherson region, Ukraine

The article is devoted to developing a mechanism of stabilization and further development of the viticulture - wine industry in the Kherson region on the basis of modern innovative techniques for the purpose of saturation of domestic food market with competitive products and increasing its export potential.

Keywords: viticulture, winemaking, development, performance, efficiency, innovation, market.

Постановка проблеми. Херсонська область має досить сприятливі природні умови для розвитку виноградарства та є одним з основних виробників винограду в Україні. Загальна площа виноградників станом на кінець 2000 року становила 6,8 тис. га, з яких 5,3 тис. га плодоносні. Найбільш значний розвиток виноградарство отримало у 80-ті роки. Середньорічне виробництво винограду за всіма категоріями господарств області в період 1981-1985 рр. досягло 95,1 тис. т., що склало 10,5% загального валового збору винограду в Україні.

Однак, у 90-ті роки у виноградарстві та виноробстві Херсонщини, як і в цілому по Україні, встановилася стійка тенденція спаду виробництва. Висока собівартість та низькі закупівельні ціни на виноград призвели до того, що у 1997-1999 рр. виноградарство в цілому по області стало збитковим.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Основні аспекти розвитку виноградарсько-виноробного підкомплексу знайшли відображення у роботах Авідзби А.М., Бузні А.Г., Валуйко Г.Г., Власова В.В., Гаркуші О.М., Домарецького В.А., Додонова С.В., Єрмакова О.Ю., Лянного О.Д., Мелешко Л. Ф., Матчиної І. Г., Оганесянца Л. А., Панасюка А.Л., Рибінцева В.О., Соколова В.І., Спектора Я.С., Тулаєвої М. І., Фуркевича В.О., Червена І. І., Черемісиної С.Г., Шерера В. О. та інших.

Проте низка проблем, пов'язаних з реформуванням виноградарсько-виноробної галузі окремих регіонів, визначення стратегії їх подальшого розвитку в умовах міжнародної економічної інтеграції, вимагають більш детального опрацювання.

Постановка завдання. Метою статті є визначення шляхів стабілізації та подальшого ефективного функціонування виноградарсько-виноробного підкомплексу Херсонської області з метою насичення внутрішнього ринку якісною конкурентоспроможною продукцією, а також підвищення її експортного потенціалу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Як видно з таблиці 1 площі виноградних насаджень за останні 15 років значно зменшились. Так за даними статистичного управління в 2015 році з 5500 га насаджень, доля сільгосппідприємств становить 4500 га та населення (аматорів виноградарів) 1000 га, хоча ці цифри дуже занижені і необхідно знайти механізм урахування малих ділянок під насадженнями винограду для більш реалістичного планування розвитку в виноградній галузі.

На низький рівень продуктивності впливає висока зрідженість насаджень. В цілому по області вона складає 22 % від загальної площі.

Особливо високою зрідженістю характеризуються виноградники вікової групи 26-40 років (40 %).

Скорочення щорічних посадок нових виноградників в дев'яності роки минулого століття суттєво порушило процес відтворення насаджень та обумовило загальне старіння площі насаджень (нині близько 50 % виноградників мають вік від 20 років і більше), а також зниження їх продуктивності та погіршення якості продукції.

Таблиця 1 - Динаміка змін виноградарсько-виноробної галузі в Херсонській області

Показник	1990	2000	2011	2012	2013	2014	2015
Площа тис. га	19,1	6,9	7,1	6,5	6,4	6,0	5,5
У т.ч. у плодоносному віці	15,6	4,5	5,4	5,2	5,6	5,1	4,8
Валовий збір, тис. т.	68,3	29,3	51,3	39,4	62,6	54,0	36,9
Урожайність із площі насаджень у плодоносному віці, ц з 1 га	43,8	65,3	94,4	75,9	111,4	105,7	77,2

Великі витрати ручної праці та високий ціновий диспаритет винограду і ресурсів обумовили зростання собівартості винограду та, як наслідок, зниження економічної ефективності галузі, а в останні роки її збитковість.

Становище в галузі ускладнюється також внаслідок закладання виноградників на значних площах рядовим садивним матеріалом низьких санітарно-селекційних категорій, що не дає можливості створювати повноцінні насадження. Закладання виноградників імпортними саджанцями не вирішує цю проблему, оскільки даний садивний матеріал в більшості випадків не відповідає екологічним умовам виноградарської зони України та спричиняє збільшення системних захворювань насаджень.

Через необґрунтовано низькі закупівельні ціни на виноград і зростання вартості матеріально-технічних ресурсів значна кількість виноградарських підприємств, особливо тих, що не мають своєї переробки, відмовляються від вирощування винограду. Реалізація столового винограду сільгоспідприємств і населення здійснюється здебільшого на ринках, в кіосках, в палатках і т.д. Суттєво покращить збут продукції – спорудження оптових сільськогосподарських ринків де з ланцюга виробник-покупець виключиться посередник, що здешевить продукцію виноградарства і збільшить валовий обіг.

Поряд із вищезазначеними чинниками, до основних проблем розвитку галузі слід віднести також значне зниження рівня механізації виробництва, відсутність системи підготовки та перепідготовки кадрів спеціалістів і робітників масових професій та інше.

Продовжує залишатись складною ситуація у виноробній галузі. Негативно впливає на її розвиток наявність протиріч між потребою виноробного виробництва в сировині і можливостями сировинної бази.

Також до негативних чинників слід віднести відсутність контролю за якістю виноробної продукції, що обумовило появу на внутрішньому ринку низькоякісної, фальсифікованої продукції, яка не відповідає вимогам нормативної документації і ставить в нерівні економічні умови виробників.

Таким чином, складна ситуація в виноградарсько-виноробній галузі обумовлена:

1. розміщенням виноградних насаджень без врахування агроекологічних умов території, підбору сортименту та схем садіння виноградників;
2. порушенням технології закладання та вирощування винограду;
3. несприятливою ціновою ситуацією на ринку винограду та матеріально-технічних ресурсів;
4. неефективною структурою управління галуззю та організаційним роз'єднанням суб'єктів виноградарсько-виноробного підкомплексу;
5. недосконалістю чинного законодавства з питань ведення виноградарсько-виноробної галузі;
6. відсутністю паритетних економічних відносин між суб'єктами інтеграційної структури “виробник винограду — виробник вина”;
7. відсутністю матеріальних стимулів та низьким доходом працюючих у виноградарстві;
8. відсутністю необхідних інвестицій для створення сучасної матеріально-технічної бази розсадницьких господарств;
9. відсутністю системи підготовки та перепідготовки спеціалістів та робітників масових професій.

У 2016 році Національним науковим центром «Інститут виноградарства і виноробства ім. В.С.Таїрова» розроблена Регіональна програма розвитку виноградарства і виноробства Херсонської області до 2025 року.

Основною метою Програми є створення сприятливих умов для призупинення негативних процесів, стабілізації та подальшого розвитку виноградарсько-виноробної галузі, на основі концентрації матеріально-технічних, фінансових та інших ресурсів виробничого і науково-технічного потенціалу; насичення внутрішнього продовольчого ринку конкурентоспроможною продукцією та розширення її експортного потенціалу.

Згідно Програми розвиток галузі виноградарства Херсонської може бути забезпечено шляхом:

- проектування і закладання нових насаджень на основі сучасних наукових розробок, насамперед, детальної комплексної оцінки екологічних умов території, де кожен сорт зможе сповна реалізувати свій природньо-генетичний потенціал;
- складання і ведення кадастру виноградників;
- нарощування обсягів виробництва сертифікованого садивного матеріалу винограду, з метою створення сучасних довговічних і високопродуктивних виноградників;
- проведення виваженої сортової політики, при закладанні насаджень провідне місце повинні займати виключно кращі клони районованих сортів;
- впровадження інтенсивних, ресурсозберігаючих технологій закладання і догляду за насадженнями;
- стимулювання розвитку виноградарства в фермерських господарствах, які можуть швидко наситити ринок столовим виноградом та виробляти високоякісні вина місцевості;

– налагодження виробництва спеціалізованої виноградарської техніки на базі промислових підприємств області;

– нарощування виробництва столового винограду, збільшення пропозиції свіжого винограду на внутрішньому ринку, здійснення заходів по створенню оптових ринків сільськогосподарської продукції;

– впровадження зваженої цінової політики на ринку технічного винограду з урахуванням економічних інтересів, як виноградарів так і виноробів;

– здійснення заходів щодо технічного переоснащення підприємств первинного та вторинного виноробства на основі комплексної механізації та автоматизації технологічних процесів;

– удосконалення системи оплати праці та матеріального стимулювання, особливо для робітників, що зайняті на закладанні і догляді за молодими насадженнями;

– створення ефективної системи забезпечення галузі кваліфікованими кадрами шляхом підготовки фахівців за цільовим направленням, розширення практики інформаційно-консультаційного обслуговування виноградарських підприємств;

– налагодження страхового механізму утримання виноградних насаджень, що викликано залежністю їх продуктивності та якості одержуваного врожаю від погодних умов;

– впровадження контролю якості вина та виноробної продукції та виявлення ГМО в продуктах харчування через акредитовані за європейськими стандартами ISO 17025 лабораторії ННЦ “ІВіВ ім. В. С. Таїрова”;

– поглиблення науково-методичного забезпечення галузі, розповсюдження науково-технічної та комерційної інформації.

Для ефективного підвищення рентабельності виноградарства та виведення галузі з занепаду необхідно інноваційне оновлення.

Основні складові інноваційної технології вирощування винограду:

- вибір території з оптимальними екологічними умовами для виноградних насаджень,

- підбір високопродуктивних сортів винограду,

- раціональні системи формування кущів,

- захист винограду від шкідників та хвороб,

- науково обґрунтовані дози внесення добрив,

- системи утримання ґрунту.

Ці складові дадуть змогу виробляти конкурентоспроможну продукцію та суттєво збільшити виробництво винограду.

Загальний прогнозований об'єм фінансових ресурсів для виконання Програми наведено у Таблиці 2.

Прогнозні розрахунки потреби в матеріально-технічних та трудових ресурсах на створення виноградних насаджень наведені у Таблиці 3.

Таблиця 2 - Ресурсне забезпечення Регіональної програми «Виноградарство і виноробство Херсонської області до 2025 року», млн. грн.

Обсяг коштів, які пропонується залучити на виконання Програми	Етапи виконання програми					Усього витрат на виконання програми
	I етап			II етап	III етап	
	2017	2018	2019	2020-2022	2023-2025	
Обсяг ресурсів всього	535,8	531,8	697,4	2028,5	2033,5	5827,0
в т. ч. - обласний бюджет	5,8	5,8	5,4	15,5	20,5	53,0
- кошти не бюджетних джерел	530,0	526,0	692,0	2013,0	2013,0	5774,0

Таблиця 3 - Потреба у матеріально-технічних ресурсах на створення виноградних насаджень на період до 2025 року

Найменування	Одиниці виміру	Роки			В середньому за рік	
		2017	2018	2019	2020-2022	2023-2025
Саджанці виноградні	млн. шт.	3,75	3,75	5,0	5,0	5,0
З/б стовпчики	тис. шт.	969	969	1292	1292	1292
Дріт цинковий	т	1633	1633	2178	2178	2178
Приштамбові кілки	тис. шт.	3,4	3,4	4,6	4,6	4,6
Мінеральні добрива						
Суперфосфат	тис. т	4,5	4,5	6,0	6,0	6,0
Калійна сіль	тис. т	1,5	1,5	2,0	2,0	2,0
Аміачна селітра	тис. т	0,45	0,45	0,6	0,6	0,6
Потреба в трудових ресурсах на створення виноградників						
Затрати праці	тис. люд.-днів	750	750	1000	1000	1000
Чисельність робітників	тис. чол.	2,76	2,76	3,68	3,68	3,68

Подолання негативних тенденцій та забезпечення сталого розвитку галузі буде здійснюватись за наступними напрямками:

1. Відновлення площі насаджень та підвищення врожайності за рахунок сортової структурної перебудови галузі. В агрокліматичній зоні Херсонської області застосовуються такі морозо- та філоксеростійкі підщепи: РхР-101-14, БхР Кобер 5ББ, БхР СО-4, Добриня в залежності від відсотку рухомого вапна в ґрунті.

Щеплені саджанці для потреб виноградарів Херсонської області можна вирощувати у АФ «Білозерський» Херсонської області, розсадницьких господарствах Одеської області. В перспективі необхідно налагодити виробництво сертифікованого садивного матеріалу в інших господарствах Херсонській області. Природні умови Херсонської області дозволяють вирощувати столові та технічні сорти винограду різних строків дозрівання (від дуже ранніх до пізніх). Південне розташування, велика кількість тепла, наявність легких за гранулометричним складом ґрунтів (чорноземи південні суглинкові) на південних та південно-західних схилах в районах правобережжя Дніпра і великі території легких піщаних та супіщаних ґрунтів Нижньодніпровського масиву на Лівобережжі дають великі можливості для збільшення виробництва винограду та отримання високоякісної сировини для виготовлення марочних, столових, десертних вин та шампанського. Враховуючи критичні мінімальні температури області, які повторюються 1-2 рази на десятиріччя виноградні насадження рекомендується закладати сортами

з підвищеною морозостійкістю на південних і південно-західних схилах в районах біля Азовського моря та Каховського водосховища. В цих місцевостях дію критичних зимових температур буде пом'якшувати близькість моря та водосховища. Згідно екологічних особливостей в Херсонській області можна виділити відмінні виноградарсько-виноробні території (Правобережний, Нижньодніпровських пісків та Приморський), що входять до 3 ампелоекологічних районів (Білозерський, Правобережно-Нижньодніпровський і Лівобережно-Нижньодніпровський) згідно ампелоекологічного районування території Північного Причорномор'я.

Ампелоекологічні умови Херсонщини сприятливі для розкриття потенційних технологічно цінних особливостей технічних сортів винограду. За останні десятиріччя були випробувані і рекомендовані агровиробникам автохтонні технічні сорти винограду такі як: Сухолиманській білий, Одеський чорний, Мускат одеський, Подарунок Магарача, Цитронний Магарача та інші. Ці сорти в природних умовах Херсонської області за основними технологічними показниками (накопичення цукрів та органічних кислот, барвні та фенольні речовини) набуває необхідних кондицій для подальшої переробки і рекомендується для виробництва для приготування сухих вин і кон'ячних виноматеріалів, а в окремі аномально жаркі роки для десертних вин.

Сортова структура насаджень Херсонської області, на наш погляд має бути такою:

– сорти столового напрямку використання мають складати до 35-40% від загальної площі насаджень. В рамках конвеєру виробництва відносно до еколого-кліматичних умов мікрорайону: дуже ранніх термінів дозрівання — 22%, ранніх — 17%, середніх — 17%, середньо-пізніх — 22% і пізніх — 22%;

– технічні білі сорти (в т.ч. мускатними, шампанського та кон'ячного напрямку) — 30— 35% від загальної площі;

– технічні червоні сорти (в т.ч. мускатними) — 20%;

– сорти нової селекції з груповою стійкістю до абіотичних і біотичних факторів середовища — 15-20% (Мускат одеський, Ярило, Загрей, Ароматний, Одеський жемчуг, Чарівний, Біанка, Віоріка та ін.)

2. Вікова структурна перебудова передбачає оновлення близько 60% наявних промислових виноградних насаджень (в найближчі 10 років необхідно буде перезакласти старі малопродуктивні насадження на площі близько 3 тис. га, що складає більше половини всіх існуючих виноградників області).

3. Оптимізація розміщення виноградних насаджень повинна здійснюватися на основі детального урахування екологічних умов території (рельєфу, ґрунтового покриву, мікроклімату). Не менш важливим питанням є наявність матеріальних і трудових ресурсів.

Основні вимоги до розміщення виноградних насаджень:

- мікрональна закладка (вибір ампелоеконіш);

- методи освоєння ділянки у відповідності до топографічних умов території;

- підбір сортів за морозостійкістю та строками досягання відповідно до мікрокліматичних умов території;

- підбір прищепно-підщепних комбінацій відповідно до ґрунтових умов території;

- покращення стану навколишнього середовища шляхом впровадження біометодів та енергоресурсозберігаючих технологій догляду за насадженнями.

4. Створення та ведення кадастру виноградників, який базується на методах комплексної ампелоекологічної оцінки території з визначенням координат ділянки (ідентифікацією на місцевості) та використанням сучасних технологій ГІС.

5. Проведення постійного моніторингу стану виноградних насаджень спеціалістами наукових установ з метою надання науково-обґрунтованих рекомендацій щодо застосування комплексу необхідних агротехнічних заходів. Впровадження прогресивних технологій закладання і догляду за насадженнями. Проведення моніторингу фітосанітарного стану насаджень та впровадження інтегрованої системи захисних заходів проти шкідників і захворювань.

6. Реконструкція виноградників та закладання нових насаджень передбачають в подальшому використання тільки сертифікованого садивного матеріалу. Щеплені саджанці для потреб виноградарів Херсонської області вирощує АФ «Білозерський» Херсонської області. Зміцнення матеріально-технічної бази виноградних розсадників, що сприятиме збільшенню виробництва сертифікованого садивного матеріалу. Налагодження виробництва машин та знарядь для виноградарства і розсадництва на промислових підприємствах області та стимулювання придбання товаровиробниками виноградарської техніки.

7. Здешевлення кредитів на придбання матеріально-технічних ресурсів для виноградарства, будівництва, модернізації і реконструкції об'єктів переробки винограду, створення інфраструктури для зберігання винограду у свіжому вигляді.

Здійснення передбачених Програмою заходів забезпечить досягнення таких параметрів розвитку виноградарства в сільськогосподарських підприємствах області:

– створення нових інтенсивних насаджень з врахуванням екологічних факторів територій та доведення загальної площі виноградників у 2025 році до 20,0 тис. га. Прогноз наявності площ виноградних насаджень за районами області до 2025 року наведено в таблиці 4;

– збільшення виробництва винограду у 2025 році до 170,0 тис. т, в т. ч. виробництво столового винограду довести до 55,4 тис. т у 2025 році;

– підвищення врожайності насаджень до 110 ц/га, що можливо за умов виконання комплексу технологічних процесів з закладання і догляду за насадженнями;

– збільшення обсягів вирощування сертифікованого садивного матеріалу з 0,3 млн. шт. у 2013 році до 7,0 млн. шт. у 2021-2025 роках, що задовольнить потреби у садивному матеріалі ;

– покращення стану сировинної бази виноробної галузі, її структури та сортового складу забезпечить збільшення завантаження виноробних підприємств, зростання обсягів виробництва основних видів виноробної продукції, підвищить її конкурентоспроможність;

– розширення промислового виробництва винограду сприятиме вирішенню соціально-економічних проблем в виноградарських районах області, зокрема збереженню існуючих та створенню нових робочих місць.

Таблиця 4 - Прогноз посадки, розкорчування та наявності виноградників за районами Херсонської області на кінець 2025 року

№	Райони	Заг. площа виноградників на початок 2016 р. га	Протягом 2017-2025 рр.		Загальна площа на кінець 2025 р.
			закладання насаджень, га	розкорчування насаджень, га	
1	Бериславський	970,0	2000	500	2470
2	Білозерський	1400,0	3500	700	4200
3	Великопететський	55,0	500	30	525
4	Високопільський	1,0	200	-	201
5	Генічеський	84,0	500	30	554
6	Голопристанський	470,0	1000	250	1220
7	Дніпровський р-н м.Херсон	220,0	1000	100	1120
8	Каланчацький	13,0	350	6	357
9	Каховський	12,0	350	5	357
10	м.Нова Каховка	1840,0	4000	900	4940
11	Нововоронцовський	40,0	500	20	520
12	Новотроїцький	6,0	200	3	203
13	Скадовський	8,0	200	4	204
14	Чаплинський	4,0	200	2	202
15	Цюрупинський	880,0	2500	450	2930
	Всього, тис. га.	6,0	17,0	3,0	20,0

Параметри розвитку виноградарства в підприємствах Херсонської області до 2025 року та прогнозні розрахунки економічної діяльності виноградарства Херсонщини представлені у таблицях 5 та 6.

Таблиця 5 - Параметри розвитку виноградарства в підприємствах Херсонської області до 2025 р.

Роки	Посадка, тис. га	Розкорчування, тис. га	Загальна площа, тис. га	У т.ч. плодоносних, тис. га	Урожайність, ц/га	Валовий збір, тис.т	У т.ч	
							технічні сорти	столові сорти
У середньому за 2010-2015 рр. (факт)	-	-	6,0	5,1	105,7	54,0	-	-
2016 (план)	-	-	6,0	5,1	110	56,1	-	-
Прогноз								
2017	1,5	1,0	6,5	5,1	110	56,1	38	18,1
2018	1,5	1,0	7,0	4,1	110	45,1	30,1	15,0
2019	2,0	1,0	8,0	4,1	110	45,1	30,1	15,0
Всього за 2016-2019рр.	5,0	3,0	-	-	-	-	-	-
В середньому за рік	1,67	1,0	7,2	4,4	110	48,4	32,7	16,0
2020	2,0	-	10,0	5,6	110	61,6	41,6	20,5
2021	2,0	-	12,0	7,1	110	78,1	52,1	26,0
2022	2,0	-	14,0	9,1	110	100,1	65,0	35,1
2023	2,0	-	16,0	11,1	110	122,1	81,4	40,7
2024	2,0	-	18,0	13,1	110	144,1	96,1	48,0
2025	2,0	-	20,0	15,1	110	166,1	110,7	55,4
В середньому за рік	2,0	-	15,0	10,18	110	22,4	74,5	37,6
Всього за 2016-2025 рр.	17,0	-	-	-	-	-	-	-
В середньому за рік	1,88	0,33	-	-	-	-	-	-

Таблиця 6 - Економічні показники розвитку виноградарства до 2025 року

Показники	2010-2015 (в серед-му за рік)	Прогноз				
		2017	2018	2019	В середньому за рік	
					2020-2022	2023-2025
Загальна площа, тис. га.	6,0	6,5	7,0	8,0	12,0	18,0
Плодоносна площа, тис. га.	5,1	5,1	4,1	4,1	7,3	13,1
Валовий збір, тис. т.	54,0	56,1	45,1	45,1	80,0	144,1
Урожайність, ц/га	110	110	110	110	110	110
Реалізовано продукції, тис. т.	30,0	35,0	36,0	36,0	60,0	110,0
Собівартість реалізованої продукції, млн. грн.	67,9	140,0	183,6	216,0	390,0	770,0
Собівартість 1ц продукції, грн.	226,9	400	510	600	650	700
Ціна реалізації 1ц, грн.	474,1	800	900	1100	1150	1300
Виручка від реалізації, млн. грн.	141,9	280,0	324,0	396,0	690,0	1430,0
Прибуток, млн. грн.	74,0	140,0	140,4	180,0	300,0	660,0
Прибуток на 1ц, грн.	247,2	400,0	390,0	500,0	500,0	600,0
Прибуток на 1 га, грн.	14510,0	27451,0	34244,0	43902,0	41096,0	50382,0
Вартість товарної продукції на 1 га, грн.	27823,0	54902,0	79024,4	96585,4	94520,5	109160,3
Рівень рентабельності, %	108,9	100,0	76,5	83,3	77,0	85,7

Висновки. Програма реорганізації виноградарсько-виноробної галузі Херсонщини, яка пропонується, дозволить створити прийнятні умови для її стабілізації та подальшого ефективного функціонування з метою насичення внутрішнього ринку регіону якісною конкурентоспроможною продукцією, а також підвищення її експортного потенціалу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Белоус І. В. Інноваційний розвиток галузі виноградарства України як складова ефективної інтеграції її у світовий економічний простір/ І. В. Белоус // Сб. «Науковий вісник» Одеського державного економічного університету. - Одеса. - 2009. - № 13. - с. 7 - 15.
2. Власов В.В. Ампеолологічні дослідження як один із кроків поліпшення виноградарської галузі в Україні/ В. В. Власов, Ю. Ю. Булаєва // Виноградарство і виноробство: міжв. тем. наук. зб. - Одеса: ННЦ «ІВіВ ім. В. Є. Таїрова», 2010. - Вип. 47. - С. 24 - 27.
3. Власов В.В. Проблеми виноградарства України і аналіз напрямів їх вирішення/ В.В. Власов, Л. П. Гінгін // Аграрний вісник Причорномор'я: зб. наук. праць. - Одеса: ОДАУ. - 2012.
4. Белоус І. В. // Проблеми економіки та управління національним господарством: матер. Міжнар. наук.-практ. конф. / І. В. Белоус. – Одеса - Ялта, 2013.
5. Белоус І. В. Стратегія розвитку виноградарства і виноробства України та передумови виходу їх продукції на світовий ринок: монографія/ І. В. Белоус. – Одеса: ННЦ «ІВіВ ім. В.Є.Таїрова», 2015 р. – 204 с.